

Catarina Nordström
Avdelningen för regioner och miljö

Möte i användarrådet för regional statistik 24 april 2020

Närvarande:

Karin Althoff, Västra Götalandsregionen
Jan Amcoff, Uppsala universitet
Anna Råman, Region Skåne
Henrik Gustafsson, Göteborgs stad
Jimmy Lindahl, Linköpings kommun
Marie Rosberg, Boverket
Wolfgang Pichler, Tillväxtverket
Fredrik Åkerlind, Näringsdepartementet

Från SCB:

Mikael Schöllin, RM/LEDN
Birgitta Edberg, RM/RTI
Eiwor Höglund Dávila, BV/LEDN
Helena Kaplan, NR/PPR
Karin Hedeklint, RM/SBT
Kaisa Ben Daher, ES/LS
Alexandra Malm, BV/BEV (punkt 5)
Rikard Gard, PMU/MIÖ (punkt 5)
Stefan Palmelius, RM/RTI (punkt 7)
Catarina Nordström, RM/RTI (sekreterare)

Frånvarande:

Bo Wictorin, Region Sörmland, ordförande
Marcus Jernström, Tillväxtanalys
Charlotte Pålsson Lundberg, Norrköpings kommun

1. Mötet öppnas

Mikael Schöllin hälsade alla välkomna. Samtliga mötesdeltagare presenterade sig kort. Anna Råman från Region Skåne ersätter Anna Bjärenlöv och Marie Rosberg från Boverket ersätter tillfälligt Mark Mostert. Kaisa Ben Daher, SCB, ersätter Håkan Swahn.

2. Godkännande av dagordning

Dagordningen fastställdes.

3. Mötesanteckningar från föregående möte

Inga synpunkter framfördes på föregående mötesanteckningar som lades till handlingarna.

4. SCB-frågor

Mikael Schöllin, SCB, informerade om aktuella frågor på SCB.

SCB:s arbete föranlett av covid-19

SCB har en upprättad krisledningsorganisation sedan början av mars och en kontinuitetsplan har tagits fram för högt prioriterade produkter om ett stort antal medarbetare insjuknar i covid-19. I dagsläget kan SCB producera samtlig statistik enligt plan.

En grupp har inrättats för särskild samhällsanalys kopplat till det pågående coronavirusets spridning och publicerar statistik som berör ämnet på scb.se. Ett kartverktyg finns nu på plats för att redovisa statistik på lokal nivå.

Det är stort fokus på uppgiftslämnarna. Det är viktigt att inte tappa indata och försämra kvaliteten i viktiga underlag för regeringens fortsatta beslut. Exempel på insatser som kan bli aktuella är att minska urvalsstorlekar samt förlänga svarstider.

SCB:s strategi

Vi ger samhället användbar statistik att lita på. Så lyder visionen som är en del av SCB:s strategi. Det finns fyra övergripande mål för att nå visionen som i sin tur har ytterlige 61 delmål.

Fyra kraftsamlingsområden är vägledande i arbetet framåt:

- SCB tillämpar principen om öppna data
- Medias referenser till SCB har fördubblats
- Uppgiftslämnarbördan har halverats
- SCB har en helt moderniserad arbetsmarknadsstatistik

Översyn av statistikområden

Det pågår en översyn av statistikområden. En kartläggning gjordes hos de 28 statistikansvariga myndigheterna 2019 för att se över de 112

statistikområden som anges i förordningen för den officiella statistiken. Resultatet sammanställdes i en rapport.

En plan för det fortsatta arbetet startade i januari 2020 och resulterade i tre spår som ska redovisas på rådet för den officiella statistiken i oktober. Målet med översynen är att statistikansvariga myndigheter ska lämna ett samlat och välförankrat förslag till regeringen om en förordningsändring avseende vilka statistikområden som är relevanta för den officiella statistiken.

Tillgängliggörande av regional statistik

På scb.se finns information kopplat till den pågående spridningen av coronaviruset. Corona i statistiken visar bland annat dödstal och ekonomiska branschskillnader i coronakrisens spår. Det finns även en ingång för uppgiftslämnare samt en ingång för presskontakt. I kartverktyget som SCB har lanserat redovisas befolkning 70+ år per DeSO.

SCB har tagit fram en webbapp som heter Kommuner i siffror. Där kan användare enkelt hitta intressant fakta om valfri kommun och det är möjligt att jämföra en kommun med en annan. Appen har en geositioneringsfunktion vilket ger information automatiskt om kommunen där användare befinner sig. Utvecklingen av appen har delvis finansierats av Eurostat.

19 tabeller på DeSO ska publiceras i SCB:s statistikdatabas med senast tillgängliga aktualitet. I slutet av 2021 ska tabellerna även tillgängliggöras som tidsserier med startår 2015. Statistiken fylls på löpande under året.

[För mer information – se presentation \(4. SCB-frågor\).](#)

5. Regionala befolkningsframskrivningar som öppna data

Alexandra Malm och Rikard Gard, SCB, berättade om arbetet med att tillgängliggöra regionala befolkningsframskrivningar som öppna data.

Regionala befolkningsframskrivningar är efterfrågade av många aktörer så som exempelvis myndigheter och media. Det är en produkt som tidigare har tagits fram på uppdrag, men från och med 3 juni 2020 kommer de regionala befolkningsframskrivningarna finnas tillgängliga för alla. Tillgängliggörandet är en del av SCB:s strategi och utgår från visionen att ge samhället användbar statistik att lita på.

I SCB:s statistikdatabas ska följande publiceras för 2020–2070:

- Befolkning fördelat på åttårsklasser och kön

- Födda, döda, inrikes in- och utflyttade, immigration och emigration (förmodligen) fördelat på ettårsklasser och kön

Statistiken ska redovisas per län och kommun och en rapport avseende tidsperioden 2020-2030 ska publiceras.

Det kommer fortsättningsvis att vara möjligt att beställa skräddarsydda prognoser på uppdrag.

Befolkningsframskrivningarna kommer att konsistensjusteras för att summera upp från kommun till län och från län till riket.

Metoden som används för att framställa de regionala befolkningsframskrivningarna är kohortkomponentmetoden och är en av de vanligaste metoderna för att ta fram befolkningsframskrivningar. Antaganden görs för fruktsamhet, dödlighet, inrikes in- och utflyttning, invandring samt utvandring. Risker beräknas och befolkningen skrivs fram ett år i taget.

Fruksamhet sätts i relation till riket för att få ett relativt fruktsamhetstal. Samma princip används för dödlighet utifrån dödsrisker i riket.

För inrikes inflyttning används fem olika metoder för att beräkna antaganden: inflyttningsrisker, konstant medelvärde, tidsserieanalys, relativ inflyttning samt årlig procentuell ökning.

Även för invandring används fem olika metoder för att beräkna antaganden: andel av rikets invandring, tidsserieanalys viktad med konstant medelvärde, konstant medelvärde, tidsserieanalys samt årlig procentuell ökning.

Inrikes utflyttning och utvandring beräknas utifrån risker, här görs inga antaganden.

Det finns 23 olika parametrar att skruva på och oerhört många olika kombinationer. Det är därmed inte möjligt att utvärdera samtliga kombinationer på grund av tidsåtgång.

Regionala befolkningsframskrivningar ska genomföras för 290 kommuner och 21 län. För varje enskilt län/kommun ska den bästa kombinationen av antaganden göras vilket innebär 311 olika befolkningsframskrivningar. Vilka kombinationer som görs baseras på ämnesmässig kunskap och erfarenhet.

Det finns underlag från 2010 för att simulera befolkningsframskrivningar som sedan utvärderas. Underlaget sparas för varje separat framskrivning som görs. Utifrån detta beräknas

prediktionsfel för befolkningen. Prediktionsfelet ökar ju längre fram i tiden befolkningsframskrivningen görs.

Framtagandet av befolkningsframskrivningarna sker maskinellt. Resultatet granskas av analytiker på SCB innan slutliga versioner tas fram. De största skillnaderna granskas och en bedömning av rimligheten görs.

[För mer information – se presentation \(5.Regionala befolkningsframskrivningar som öppna data\).](#)

6. Design för en helt moderniserad arbetsmarknadsstatistik

Kaisa Ben Daher, SCB, informerade om design för en helt moderniserad arbetsmarknadsstatistik som är ett av SCB:s kraftsamlingsområden under 2020.

SCB, Medlingsinstitutet och Arbetsmiljöverket är statistikansvariga myndigheter som tillsammans har 22 produkter inom ämnesområdet arbetsmarknad. Den totala kostnaden för framställningen av produkter där SCB är statistikansvarig var 2018 200 mkr och Arbetskraftsundersökningen (AKU) står för den största delen. Arbetsförmedlingen tillgängliggör också statistik och prognoser inom ämnet, men inte inom ramen för Sveriges officiella statistik (SOS).

Eftersom framtagandet av den moderniserade arbetsmarknadsstatistiken är ett av fyra kraftsamlingsområden i SCB:s vision, så är arbetet prioriterat. Förutom att ett förslag på design ska tas fram, så ska arbetet även implementeras. Arbetet sker tillsammans med berörda statistikansvariga myndigheter samt Arbetsförmedlingen. Samverkan sker även med Försäkringskassan, Migrationsverket och Skatteverket.

I det pågående arbetet ska dagens användning och behov av arbetsmarknadsstatistik analyseras och kartläggas. Uppdraget ska omfatta förslag till ny statistik som beskriver den svenska arbetsmarknaden. Nya datakällor ska införas och direktinsamlingen ska minska. Det finns en förhoppning om att kunna använda mer administrativ data.

Ämnesdesign är ett arbetssätt för att samordna statistik och att utifrån ett helhetsperspektiv utgå ifrån användarnas behov. Hittills har bland annat en målbild tagits fram, målvariabler och målstorheter har kartlagts, underlag till SCB:s vetenskapliga råd har utarbetats m.m.

En extern expert inom området är knuten till arbetet och en kartläggning bland flera som har gjorts är en av de nordiska ländernas arbete med arbetsmarknadsstatistik.

Arbetet påbörjades i maj 2019 och är tänkt att vara klart sista maj 2021. 2-3 förslag om hur arbetsmarknadsstatistiken ska se ut framöver ska arbetas fram. I höst ska förslagen presenteras för ett antal användare, för att sedan resultera i ett slutgiltigt förslag. Kommunikation med interna och externa användare sker löpande. Särskilda möten ska hållas med större användare och öppna seminarier för övriga användare.

[För mer information – se presentation \(6.Design för helt moderniserad arbetsmarknadsstatistik\).](#)

7. RegSO, ny indelning för statistisk uppföljning av socioekonomisk segregation

Stefan Palmelius, SCB, berättade om arbetet med att ta fram den nya indelningen RegSO som är skapad utifrån DeSO.

DeSO, Demografiska statistikområden, är en regional indelning som SCB har skapat för att kunna redovisa statistik på små områden. Indelningen är rikstäckande, den följer kommungränser och är stabil över tid. Målet är att varje DeSO befolkningsmässigt ska ha mellan 1 000-3 000 invånare. DeSO publicerades 2018 med 5 984 områden. Från 2019 tillgängliggörs statistik på DeSO som öppna data.

Arbetet med den nya indelningen RegSO, Regionala statistikområden, började hösten 2017 då SCB fick i uppdrag av regeringen att genomföra en förstudie gällande en rikstäckande områdesindelning för statistisk uppföljning av socioekonomiska förhållanden. Uppdraget skulle ske i samarbete med Delegationen mot segregation, Delmos, som parallellt fick i uppdrag av regeringen att utveckla ett uppföljningssystem kring segregation i Sverige.

Den nya indelningen skulle vara rikstäckande, stabil över tid samt följa kommungränser. Den enda indelningen som uppfyllde samtliga krav var DeSO.

I slutrapporten som färdigställdes i augusti 2018 gavs tre förslag på områdesindelningar som alla byggde på DeSO. Regeringen beslutade sig för förslag nr 2 som innebar en aggregering av DeSO till större områden som även skulle namnsättas.

Hösten 2018 genomfördes ett pilotprojekt där fem kommuner som själva hade anmält intresse för att delta besöktes. Därefter gjordes ett första utskick till samtliga kommuner för att få uppgifter till en kontaktperson. I det andra utskicket fick samtliga kontaktpersoner arbetsmaterial, så att de utifrån det kunde aggregera och namnsätta sina områden. 5-6 indikatorer skickades med som underlag. En workshop genomfördes med Göteborgsregionen i november 2019 och slutligen har ett tredje utskick gått ut där vissa justeringar efterfrågats.

Delmos fick ganska tidigt ta del av inkomna aggregeringar för att testa två indikatorer om befolkningens utbildningsnivå samt disponibel inkomst i Stockholms stad. Synpunkter som har inkommit från Delmos för andra kommuner är bland annat att det är stor spridning för vissa av de aggregerade områdena samt att några områden befolkningsmässigt är stora.

Resultatet blev nästan en halvering av antalet DeSO till 3 363 RegSO. Drygt 90 kommuner har inte gjort några aggregeringar alls utan har endast namnsatt sina DeSO. Dessa kommuner har kontaktats och har erbjudits möjlighet att justera. Befolkningen i samtliga RegSO varierar mellan 700 och 22 000.

Det som återstår nu är det slutliga resultatet från kommunerna och möjligen en sista återkoppling. Överlämning av RegSO till Delmos ska ske senast den 30 maj.

[För mer information – se presentation \(7.RegSO, ny indelning för statistisk uppföljning av socioekonomisk segregation\).](#)

8. Övriga frågor, nästa möte

Inga övriga frågor.

Mötet avslutades med att Mikael Schöllin tackade för ett bra möte.

Förslag på datum för nästa möte är den 15 oktober.